

Самостійна робота 13. Українська термінологія у професійному спілкуванні

План

1. Історія і сучасні проблеми української термінології.
2. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії.
3. Термін та його ознаки. Термінологія як система.
4. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія.

Основні теоретичні відомості

Термін – це слово або словосполучення, яке позначає поняття певної галузі знань чи діяльності людини. **Термінологія** – 1) розділ мовознавства, що вивчає терміни (у цьому значенні частіше використовують слово термінознавство); 2) сукупність термінів певної мови або певної галузі. **Терміносистема** – упорядкована сукупність галузевих термінів. Системність термінології зумовлена двома типами зв'язків, які надають сукупності термінів системного характеру: логічними і мовними (синонімічні, антонімічні, словотвірні, полісемічні, граматичні, родо-видові). Залежно від ступеня спеціалізації значення терміни поділяють на три групи: загальнонаукові, міжгалузеві та вузькогалузеві. Існує низка спільних ознак, які визначають зміст терміна як особливої мовної одиниці: **системність**: кожний термін входить до певної терміносистеми, у якій має термінологічне значення, а за межами своєї терміносистеми він може мати інше значення; **точність**: термін повинен якнайповніше та найточніше передавати зміст поняття, яке він позначає, неточний термін може бути джерелом непорозумінь між фахівцями; **прагнення до однозначності в межах своєї терміносистеми**: якщо більшість слів загальнонавчованої мови багатозначні, то більшість термінів – однозначні, це зумовлено їхнім призначенням, але повністю усунути багатозначність не вдається; **наявність дефініцій**: кожний науковий термін має дефініцію, яка окреслює його значення.

Основні поняття: термін, термінологія, терміносистема.

Список рекомендованих джерел: [11, 15, 19, 34, 36, 37, 38, 42, 73, 74, 75.

Завдання і вправи

1. Підготуйтеся до усної відповіді на теоретичні питання з використанням опорних матеріалів (тез, схем, таблиць, малюнків, алгоритмів).
2. Знайдіть і зробіть бібліографічний опис термінологічних словників Вашого фаху.

Вправа 1. Доберіть по 5 прикладів загальнонаукових, міжгалузових та вузькоспеціалізованих термінів (за своєю спеціальністю).

Вправа 2. Доберіть і запишіть текст (5–6 речень), що відповідає Вашому фаху. Зразком якого стилю є дібраний текст? Відповідь обґрунтуйте.

Вправа 3. Поясніть значення термінів і визначте, до якої групи термінологічної лексики вони належать.

Декваліфікація – дискваліфікація, повноваження – уповноваження, компанія – кампанія, ліцензія – ліценція, факт – фактаж – фактор, свідоцтво – свідчення.

Вправа 4. Запишіть 10 іншомовних термінів Вашого майбутнього фаху, поясніть їхнє значення.

Вправа 5. Перекладіть українською мовою загальновідомі комп'ютерні терміни.

Адресная рассылка, бегущая строка, граница рабочего стола, двойной щелчок, загрузить, настройка, по возрастанію, по умолчанию, приложение, ссылка, отмена, удалить.

Вправа 6. З'ясуйте значення іншомовних термінів. Доберіть до них українські відповідники. Чи виправдане вживання англіцизмів?

Варіабельний, інтеракція, екзил-пот, інтенція, маркетинг, кастинг, провайдер, промоція (промоушн), спічрайтер, трейдер, дайджест, реплікація, седентаризація, сизигія, спот-промпт, трансавангард, транш, хеджування, холокост, шоуїнг.

Вправа 7. Доберіть власне українські синоніми до іншомовних слів. Які з наведених слів є загальнонауковими термінами? Поясніть їх значення.

Ігнорувати, рентабельний, саміт, фіаско, імідж, ритуал, компенсація, асоціація, ажіотаж, ліміт, сурогат, Еквівалентний.

Конденсувати, інфекційний, домінувати, сертифікат, форвард, структура, конфліктний, візит, спонсор, нюанс, вето, вестибюль, акомпанемент, спектакль, спікер, корпорація, інцидент, персона.